

..... határozat 4. sz. melléklete

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
TÜNDÉRKERT SPORT TAGÓVODÁJÁNAK
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TÜNDÉRKERT SPORT TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Gyermekkép	3.o.
II.	Óvodakép	4.o.
III.	Az óvodai nevelés általános feladatai	6.o.
	1.Egészséges életmód	7.o.
	2.Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása	8.o.
	3.Anyanyelvi, értelmi nevelés megvalósítása	
	Anyanyelvi értelmi fejlesztés	9.o.
	Kiemelt feladatok	10.o.
IV.	Az óvodai élet megszervezése	11.o.
	1.Személyi feltételek	11.o
	2.Tárgyi feltételek	12.o
	3.Csoportjaink szokás és szabályrendszere	12.o
	Napirend	13.o.
	Hetirend	14.o.
	4.Azóvodapedagógusok által vezetett dokumentumok	15.o
	5.Az óvoda kapcsolatai	15.o
	6.Óvodánk ünnepei	17.o
	7. Gyermekvédelem	17.o
	8.Külső kapcsolatok	18.o
V.	Az óvodai élet tevékenységformái	19.o.
	1.Játék	19.o.
	2.Vers,Mese	21.o.
	3.Ének,Zene,Énekes játék	23.o.
	4.Rajzolás, Festés,Mintázás	24.o.
	5. Mozgás	25.o
	6. Külső világ tevékeny megismerése	28.o.
	7.Munka jellegű tevékenységek	30.o.
	8.Tevékenységben megvalósuló tanulás	32.o.
VI.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	34.o.

I. GYERMEKKÉPÜNK

*„Mit csináltál a rád bízott táalentumokkal ?
Nincs más számonkérés, csak gyermekeink tekintetében,
ahány szóra vágyó gyermek,
a jövőnek megannyi lámpása a meglódult időben.”*

/ Sütő András /

Pedagógiai Programunk főként óvónőink feladatairól szól, de minden sor leírása közben a gyermekekre gondoltunk. Igazából a gyermekről beszélünk, érzelmeiről, kötődéseiről, gondolatairól, játékáról, arról az indulattelt feszültségről, és annak jó érzésű oldódásáról, mely a gyermeki lényeket adja.

Ha átéljük, átérezzük a gyermek feszültségeit, nem csak a gyermeket ismerjük meg jobban, hanem magunkat is. Nevelni akkor tudunk igazán, ha látjuk a gyermekben a felnőttet, akivé lesz, illetve akivé alakítani szeretnénk. Minden gyermekre úgy kell néznünk, mint a művész a kőtömbre, látnunk kell a tömbben a lényeket, tudnunk kell, hogy mit dolgozzunk le, mit hagyjunk ott, és mit tegyünk hozzá, hogy a lényeg a legteljesebb mértékben kirajzolódjon.

Így a pedagógus tudósnak és művésznek is tekinthető egyszerre.

Szakmája területén belül tudósnak, a szakáguk pedagógiai, pszichológiai ismeretek tőle telhető legjobb tudójának. Ugyanakkor művészi szinten kell tudni bánnia azzal az élő rendszerrel, melybe tevékenysége folyamán szükségképpen beavatkozik.

Felvetődhet a kérdés, hogy milyen gyermeket akarunk nevelni? Erre, ha röviden akarunk válaszolni, azt mondjuk, boldog gyermekeket. De mi is az a boldogság? A boldogság nem más, mint a lehető legjobb lelkiállapot. Gyermekképünk tükrözi a mi közreműködésünkkel folyó tartós örömet. Amikor a gyermekek hiszik, hogy nemcsak őket akarjuk felemelni, hanem mi is be akarunk lépni az ő birodalmukba, és hagyjuk magunkat általuk vezetni, mert így tudunk velük együtt, ők pedig velünk együtt nagyobb utat bejárni az élet és a boldogság birodalmában.

Nevelőtestületünk abból a tényből indul ki, hogy minden gondjaira bízott gyermek önálló személyiség, egyedi és mással nem helyettesíthető individuum. Életkoronként és egyéneként változó tulajdonságokkal rendelkeznek, mindegyikőjüket egyéni képességeikhez mérten tudásunk legjavát adva kell fejleszteni. Ezek szerint: a gyermek fejlődő, szociális személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásának következtében, a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Óvodánk az inkluzív pedagógia, a differenciálás, az esélyegyenlőség megvalósítására törekszik.

Biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerülve a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Feladatunk még az óvoda – iskola átmenet segítése annak figyelembevételével, hogy a gyermeket az iskolára való alkalmasságot nem egyformán, nem egy időben, nem egy ütemben és nem egyforma megtámogatottsággal érik el.

II.ÓVODAKÉP

A Tündéerkert Sport Óvoda a győri kapu térségében lakótelepi övezetben elhelyezkedő intézmény, mely 1971-ben nyitotta meg kapuit az óvodás gyermekek fogadására.

Az intézmény 1999-től többféle integrációban működött, 2009. július 01-től a Százszorszép Óvoda tagóvodájaként.

Az épület nyolc óvodai csoportszobával épült. Jelenleg öt csoporttal, 125 férőhellyel működik. Csoportjaink osztott szervezési formában működnek. 2018/2019-es tanévtől megkaptuk a Sport Tagóvoda címet. Az óvodába lépéstől kezdve a gyermek mozgásfejlődését, későbbi sportbéli sikerét a rendszeres testedzéshez való viszonyát jelentős mértékben az intézményes testnevelés színvonala határozza meg.

2017-ben teljesen megújult óvodánk: az épületet leszigetelték, a nyílászárókat kicserélték, energetikai és gépészeti felújítást is végeztek. Az óvoda udvara több új játszóelemmel bővült. Kialakításra került egy 120m³-es tornaterem és egy judo szoba, valamint fejlesztő szobával bővült az óvoda.

A folyamatos fejlesztésnek és az óvodai dolgozók elhivatottságának köszönhetően a csoportszobák esztétikusak, kellemes környezetet biztosítanak az ide járó gyermekeknek.

Óvodánk feladata Az Alapító Okirat szerint:

- óvodai nevelés ellátás
- nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése
- a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Alapelvünk: a gyermeki fejlődésbe vetett bizalom mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása a különbségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése.

1. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést, olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik:

- egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz,
- fejlődési üteméhez.

2. A 3-7 éves gyermek létformája a játék, amely legfőbb élményforrás számára, ugyanakkor a személyiségfejlesztésnek színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A napirend összeállításánál biztosítjuk a gyermekek számára, hogy minél több időt töltsenek játékkal, ezen belül a szabad játékkal.

3. Óvodánkban komplex nevelés folyik, a nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

4. Óvodapedagógusaink megteremtik annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotó munkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják és éberen tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.

5. A belsőleges kapcsolat kialakításához egyéni differenciált bánásmódot alkalmazunk, hiszen a gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül.

6. A BTM-es és SNI-is gyermeknek is joga, hogy a neki megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Óvodánkban olyan légkört alakítottunk ki, ahol a különbözőség felé fordulás mindenki számára természetessé vált.

7. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközének és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel kezeljük.

8. Nagyon fontosnak tartjuk a testi nevelést, és ezzel együtt az egészséges életmód kialakítását és formálását, a motoros és koordinációs képességek, készségek fejlesztését. a mozgásigény kielégítését.

9. Az óvodánkban élő hagyományok, ünnepek kiemelt jelentőségűek, hiszen ez érzelmi nevelésünk fontos színtere.

10. Már óvodás korban szeretnénk megalapozni egy olyan természet szemléletet gyermekeinkben, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiséggé formálja. Fontosnak tartjuk olyan tárgyi környezet kialakítását, pedagógiai tevékenységrendszert, mely megalapozza és segíti a gyermek környezettudatos magatartását. Ezért pályáztunk a Zöld Óvoda címre, amit már másodszor sikerült elnyernünk. Fontosnak tartjuk a Környezetvédelmi Világnapok megünneplését.

11. A nemzeti etnikai kisebbségi és a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és szabadságok védelmét.

12.. A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

13. Óvodánk segíti az iskolai közösségbe tartozó beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Célunk, hogy az óvodáskor végére iskolára alkalmas gyermekeket bízunk a szülőkre.

A gyermekek életre való felkészítése tevékenységekre alapozott nevelőmunka által.

A gyermek társas kapcsolatait a nyitottság, őszinteség, segítőkészség, szeretet jellemezze.

A felsorolt alapelvek érvényesítésekor figyelembe vesszük:

- az ONAP irányelveit,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,
- a magyar nemzeti kultúra hagyományait,
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményeit,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését,
- az iskolára alkalmasság fejlettségi szintjeit.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Pedagógiai munkánkban központi helyet foglal el a cél, mint a nevelés távoli és közelebbi perspektíváit mutató, a nevelési folyamatot irányító és meghatározó, annak egységes voltát biztosító gyűjtőfogalom. Célnak tekintjük azt a végső állapotot, amelyet nevelésünkkel el akarunk érni. Ilyen értelemben célunk, hogy az óvodánkban nevelődő és onnan kikerülő gyermekek *sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását elősegítsük*, ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is. Óvodánkban jól szocializált gyermekeket szeretnénk kiengedni, akik biztos érzelmi alapon állnak, képességeik önmagukhoz mérten optimálisan fejlettek, és megfelelő ismeretanyaggal rendelkeznek. Mindezen tulajdonságok együttesen szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez.

Harmonikus személyiség olyan közegben formálódik, mely békés nyugodt, szereteten alapul, elfogadja a gyermeknek azokat a tulajdonságait, jegyeit is, melyek esetleg nem pontosan egyeznek az általánosan elfogadottakkal. Ilyen környezet hatására alakul *énképe reálisan*, látja meg saját értékeit, kiemelkedő tulajdonságait, és válnak tudatossá benne személyiségének azon vonásai, melyek hiányosak, esetleg negatív előjelűek. Ezek az *önismeret* alapjai, mert e folyamat kezdete már óvodás korra tehető. Önmaga elfogadása szükséges ahhoz, hogy *kapcsolatait jól tudja kialakítani, illetve kezelni*. Ez egyaránt értendő a *gyermek-felnőtt* és *gyermek-gyermek kapcsolatra*, hogy a különbséget megérezze, illetve értelmes *kooperációra alkalmassá váljon*. A kapcsolatteremtés interakcióban zajlik, melynek legfontosabb eszköze a beszéd. Fontos, hogy a gyermek *életkorának megfelelő nyelvi szinten álljon*.

Nevelőmunkánkban nem csupán helyet, teret adunk a gyermek spontán fejlődésének, hanem lehetővé tesszük, elősegítjük azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek teremtésével. Ezekben a tervezett nevelési helyzetekben maximálisan figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, és az eltérő fejlődési ütem szem előtt tartásával tervezzük a fejlesztő feladatokat.

Valljuk, hogy a gyermek óvodába lépése pillanatától a családdal együtt vagyunk felelősek azért, hogy személyiségük alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek.

Célunk, egyrészt folytatni a család nevelő munkáját, másrészt pedig kiegészíteni azt.

Még inkább érvényes ez a sajátos nevelési igényű gyermekekre, mert ők csak mélyen érzelmi alapon álló, empátias környezetben tudják leküzdeni fogyatékosságukból adódó hátrányukat. Így tudjuk segíteni e gyermekek komplex rehabilitációját, elősegíteni társadalmi adaptációjukat.

Célunk az etnikai kisebbségből származó gyermekek szocializációjának segítése, a családi és közösségi elvárásoknak megfelelő viselkedésformák összhangjának megteremtése integrált nevelési feltételek keretében.

Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztést a 3 - 7 éves korú gyermek életkori sajátosságaiból adódóan a tevékenység, tevékenységfejlesztés központba állításaként fogjuk fel. Személyiségük rendszere (szomatikus, mentális, illetve szociális szféra) tevékenység közben alakítható. Ebben az életkorban a három szféra fejlesztése nem különíthető el egymástól, mert a gyermek egész személyiségevel vesz részt a feladatokban, érzelmektől áthatva cselekszik, mozog, tanul és akarati megnyilvánulásai is meghatározzák a tanulási folyamat eredményességét.

III.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA

A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. Szükséglete kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az egészséges életmódra nevelés ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az óvoda épületén belül és külső területein is.

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, alkalmazkodóképességének alakítása
- Az egészséges életmód, étkezés, a testápolás, öltözködés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, a legalapvetőbb testi szükségletek felismertetése és kielégítésükhöz való hozzájárulás a gyermek részéről
- A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési normák és magatartás kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása
- Szükség esetén az óvodánkban dolgozó megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása

III.2. ÉRZELMI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Az érzelmi nevelés biztosítása terén az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

- Mindezért szükséges, hogy
- Már az óvodába lépéskor kedvező, vonzó érzelmi hatások ériék a gyermeket
- Derűs, nyugodt, tevékeny óvodai élet szokásainak alakítását segítjük elő
- Óvodapedagógus - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze
- Elősegítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, teret engedünk az én érvényesítő törekvéseinek
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit - barátkozás, szimpátia - , a különbözőség elfogadására neveljük gyermeket
- Alakítjuk segítőkészségüket, együttérzésüket, figyelmességüket

Beszoktatás

Az első találkozás szinte minden gyermek esetében alapvetően meghatározza az óvodához fűződő további kapcsolatát. A gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Ebben az időszakban mindenfajta érzelmi megnyilvánulás lehetséges.

Intézményünkben először az ovikóstolónál találkozik a gyermek az óvodával, az óvónővel. Ekkor mutatjuk meg a szülőknek és gyermekeknek a termeket, helyiségeket, a tárgyi ellátottságot.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy már nyáron is bejöhessenek hosszabb - rövidebb időre az óvodába.

Az óvodába lépés első napjaiban módot adunk a szülőknek a fokozatos és folyamatos beszoktatásra. Ennek ideje, a szülő lehetőségeitől, igényeitől, a gyermek érzelmi reakcióitól

függ. Általában egy – két hét szükséges ahhoz, hogy a gyermekek elfogadják az óvodai környezetet, de előfordulhat, hogy több hét szükséges ehhez, ettől sem zárkozunk el.

A csoport beindítása előtt (általában augusztus végén) tartjuk az első szülői értekezletet. Ekkor megbeszéljük, hány gyermek kezdi meg egyszerre az óvodai életet, hány gyermeket tudunk egyszerre fogadni. A folyamatos beszoktatás több szempontból is indokolt. Az első óvodai héten a két óvónő a gyermekek létszámának, illetve a csoport igényének megfelelően szervezi munkabeosztását.

Megkönnyíti a gyermek számára az elválást, ha az otthonra emlékeztető kedves tárgyat behozzák az óvodába.

Már a beszoktatás alatt kezdjük alakítani a szokásrendszert, hogy a megszokott ritmus is segítse a gyermeket a biztonságérzet alakulásában.

A szociális kompetencia szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az együttműködési készség megalapozása, fejlesztése érdekében Feladatunk:

- Olyan óvodai élet szervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (Pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (Pl.: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.
- A gyermek nyitottságára építve segítjük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű óvodapedagógusaink viselkedése, példakép a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, SNI-BTM-s, HH, a HHH, illetve a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel intézményünkben dolgozó szakembereinktől.

III.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

1. ANYANYELVI FEJLESZTÉS

Óvodai nevelő tevékenységünkben kiemelt jelentőséget kap az **anyanyelv fejlesztése** és a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással.

Különösen a gyermeki közlésvágy kibontása, fenntartása, az aktív szókinccs gyarapítása, gazdagítása érdekében sokat beszélgetünk a gyermekekkel.

Olyan beszélő környezetet és helyzeteket teremtünk számukra ahol a kérdések, a beszélgetés természetes formái, módjai, az információ, az ingerek feldolgozásának.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermek a nyelvelsajátítás melyik fázisában, a beszédfejlődés melyik állomásán tart. Biztosítjuk a nyelvi kreativitás lehetőségét, amelyet a gyermekek nagyon könnyedén és játékosan élnek meg.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának, az óvodai *nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű.*

2. ÉRTELMI FEJLESZTÉS

A gyermek megismerési vágyára, érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve biztosítunk változatos tevékenységi formákat, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükről.

Lehetőséget kínálunk a gyerekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit a gyermek egyéni érdeklődésének megfelelően. Az **értelmi fejlesztés** további feladatainál egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalataira kell építenünk – látás, hallás, tapintás – az így szerzett ismereteiket rendszerezni, bővíteni és az egyszerű összefüggéseket észre véteni, másrészt az értelmi képességeket – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – és kreativitást kell fejleszteni.

Lehetőséget adunk a gyermekeknek az ismeretek többféle módon való megszerzésére, megtapasztalásár

Óvodánk nevelési célja a 3-7 éves gyermek nevelése, sokoldalú fejlesztése az *iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése* érdekében, az *SNI-s, BTM-s gyermekek intézményes nevelésével* a komplex rehabilitáció elősegítése, felkészítésük az iskolai életre.

A gyermek tevékenységformái - a játék, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás – a nap folyamán nem egymástól elkülönülten, hanem összefonódva, a hatásokat felerősítve és segítve jelennek meg. A fejlesztés tartalmi eszközei közül a külső világ tevékeny megismerése során lehetőséget adunk a gyermeknek az embert körülvevő totális világ megismerésére. Törekszünk komplex módon kialakítani ezt a nevelési területet, hiszen a valóságban is egységben jelenik meg számára a külvilág, és matematikai ismereteit is az őt körülvevő környezet megismerése és az attól való elvonatkoztatás útján szerzi meg a gyermek.

Ugyanez érvényes az esztétikai nevelés területére: az irodalmi, zenei, vizuális nevelés egymást áthatva és kiegészítve jelenhet meg a nap bármely szakában.

KIEMELT FELADATAINK:

- Természetes mozgáskedv fenntartása, mozgás megszerettetése
- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Testi képességek fizikai erőnlét fejlesztése
- Mozgástapasztalatok bővítése, gyakorlással a mozgókészség alakítása
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése
- A testi neveléssel együtt az egészséges életmód kialakítása, formálása.

IV.AZ ÓVÓDAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel szakképzett óvodapedagógus foglalkozik, szervezi és irányítja a gyermekek óvodai nevelését.

Nevelőtestületünk bemutatása

Az óvodában, a nevelőmunka központjában a gyermek áll.

- Ennek kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Legyen alkotni vágyó, tapintatos, hiteles, önálló elképzelését az elfogadott keretek között megvalósítani tudó személyiség.

- Óvodai csoportonként két szakképzett óvodapedagógus szükséges. Fontos, hogy jó színvonalon tudjanak együtt dolgozni, jó viszonyban legyenek, kiegészítsék egymást, a

pedagógiai elveiket egyeztessék. A gyermek nevelésének érdekében vállalják fel a szülők meggyőzését, ha ellentét alakul ki a szülő és az óvoda nevelési elvei között.

- Az óvodapedagógusnak törekednie kell arra, hogy minden nap élményekben gazdag legyen a gyermekeknek.

Legyen igénye az önképzésre, fejlessze szakmai tudását.

- Fontosnak tartjuk a minőségi pedagógiai munkát, módszertani felkészültséget az óvodapedagógus, a pedagógiai szakmai ellenőrzések során magas szinten teljesítse a rendeletben meghatározott követelményeket:

- Az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés
- A nemzeti alaptanterv (Óvodai nevelés országos alapprogram) nevelési céljainak való megfelelés
- Az intézmény pedagógiai programjának való megfelelés

A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Az intézményekben csoportonként egy dajka látja el a teendőket.

A szakképzett **dajkák** kellő tapintattal, megértéssel dolgozzanak. Álljanak mindig az óvónő és a gyermek rendelkezésére, hiszen a folyamatosság, a gördülékenység, a biztonság megteremtéséhez nagyban hozzájárulnak.

Az esztétikus, gondozott udvar rendben tartása, a kisebb karbantartást igénylő, javító munkák elvégzése a kertész-karbantartó feladata.

A pedagógiai munkát **pedagógiai asszisztens** segíti.

A gyermekek egészséges fejlődését, a testi elváltozások korai felismerését segíti az óvoda orvosa és a védőnők munkája.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodáink rendelkeznek a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete tágas csoportszobákkal, biztonságos, tiszta, esztétikus környezetet biztosít a gyermekeknek.

A csoportszobák berendezése és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek szabad játék és mozgásigényének kielégítését, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül őket. Minden gyermek számára biztonságos módon, elérhetők azok az eszközök amit használhatnak a tevékenységek során.

A sport program megvalósításához 120 m³-es tornaterem és külön judó terem áll rendelkezésünkre.

A tágas udvar, a fák, növények lehetőséget biztosítanak a szabadlevegőn történő mozgásra, játékra, de a környezettudatos magatartás alakítására is.

Az óvoda helységei minden dolgozó számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.

A szülők kényelmes körülmények között adhatják át gyermekeiket az óvoda dolgozóira.

3. CSOPORTJAINK SZOKÁS ÉS SZABÁLYRENDSZERE

A tanulás megtervezésére éves tervet készítünk, amelyet hetenkénti lebontásban rögzítünk a csoportnaplóban, heti tervben.

A gondozás és közösségi élet megtervezése 3 havonként történik, a szervezési részt havonta tervezzük. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

NAPIREND

IDŐ	TEVÉKENYSÉG
7.00-12.00 Ezen belül rendszeres sportfoglalkozások: - uszás - judo - labdajátékok	Szabad játék, ezen belül: -Párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység -Gondozási tevékenységek -Tízórai -Kötetlen illetve kötelező tanulási folyamat Mindennapos frissítő mozgás Mozgásos játék az udvaron, udvari játék séta, megfigyelések végzése
12.00- 14.45	Gondozási feladatok Ebéd Pihenés
14.45.-17.00	Gondozási feladatok Uzsonna Szabad játék. párhuzamosan is végezhető tevékenységek

Június 15- és augusztus 31. közötti időszakban nyári napirend szerint szervezzük meg a gyermekek óvodai életét.

Napirendünk figyelembe veszi a különböző korú és fejlettségű gyermekek szükségleteit, életkori sajátosságait. A folyamatos napirend, mint az egymást követő napirendi szakaszok játékba integrált, a gondozási tevékenységgel összekapcsolódó szervezeti keretét biztosítja.

Célunk, hogy a gyermekeknek a megfelelő feltételek biztosítása mellett lehetőségük nyíljon arra, hogy a meglévő fejlettségi szintjükről egyéni tempójukban haladva fejlődjenek. Mindeközben cselekvéseikhez – tevékenységeikhez elegendő hely, idő, tér és eszköz áll rendelkezésre.

Napirendünk jellemzői:

- A játék a fő tevékenység, amelyben integráltan vannak jelen a melléktevékenységek.
- A folyamatosság kiterjed az egész napi nevelési folyamatra, az étkezésre, a pihenésre, tanulásra éppen úgy mint minden a gyermek által végzett tevékenységre. Ez egyben azt is jelenti, hogy a csoportban egymás mellett, párhuzamosan több tevékenység is zajlik amelyhez a gyermek adott időkereten belül szabadon kapcsolódhat.
- A folyamatos napirendben a gyermek játéka az óvodai életük egészét átfogó, átható, az egyén fejlettségéhez, adottságaihoz,
- meglévő képességeihez, tulajdonságaihoz igazodó életter.
- Az óvodapedagógus és a dajka élni tud az egyéni, differenciált segítségadás lehetőségeivel.
- Figyelembe veszi a gyermek biológiai szükségleteit, egyéni tempóját, fejlettségi szintjét.
- Intimitást biztosít azzal, hogy a gyermek a gondozással kapcsolatos tevékenységet nem egyszerre végzi a többiekkel.
- A sportfoglalkozásokat a középső és nagycsoportos gyermekeknek szervezzük

HETIREND

Életkor	Kötetlen	Kötött
3 - 7	Ének –zene, énekes játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék Vers ,mese Külső világ tevékeny megismerése	Mozgás

Az óvodapedagógus a gyermek fejlettségi szintjét szem előtt tartva differenciáltan határozza meg, hogy milyen módon, milyen eszközöket és módszereket alkalmaz annak érdekében, hogy a gyermeket eljuttassa a fejlődés magasabb szintjére.

A hét keretén belül egy-egy nap bizonyos tevékenységforma hangsúlyozott. és ennek megfelelően történik a célirányos készség és képességfejlesztés.

A gyermekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedve szerint folytathassa a hét folyamán.

4. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTUMOK:

- Felvételi napló: a gyermekek adatait a napi hiányzást rögzíti
- Csoportnapló: elektronikus napló vezetése OVPED
- Pedagógiai tématerv: heti bontásban rögzítünk.
- Egyéni személyiséglapok
- A nemzeti alaptanterv (Óvodai nevelés országos alapprogram) nevelési céljait az éves tematikus tervben rögzítjük, amelyek megfelelnek a pedagógiai programban leírt

céloknak. A tervező munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét, egyéni képességeit, az adott csoport fejlődési jellemzőit.

5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

FENNTARTÓ

A fenntartóval kapcsolattartás az intézményvezető feladata, fontos az információk áramlásának biztosítása, a fenntartói igények, elvárások beépítése az óvoda mindennapjaiba, ezen információk egyértelmű közvetítése az óvodai dolgozók felé fontos feladat.

SZÜLŐ

Óvodánk nyitott a családi ház és a társadalmi környezet felé.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően: az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak.

Nagy hangsúlyt fektetünk a szülői házzal való nyitottság folyamatában a mintaadásra. Azzal, hogy a szülő aktívan részt vesz az óvoda életében, mintát kap a pozitív nevelési módszerekhez.

Eközben mi sok-sok olyan információhoz jutunk a gyerekekről, otthoni környezetéről, mely segítséget jelent számunkra az egyéni fejlesztés során.

A családi házzal való kapcsolattartásunk során nagy hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalom kiépítésére. A szülők merjenek bátran hozzánk fordulni problémáikkal, osszák meg velünk gyermekeikkel kapcsolatos gondjaikat, örömeiket.

A szülőkkel való kommunikációt a segítőkészség és megértő viselkedésünk jellemzi.

A család és az óvónők közötti kommunikáció összetevői: az óvoda honlapja, üzenetek, napi beszélgetések, fogadóórák családlátogatások, szülői segítőcsoportok, faliújság, szülői értekezletek. A szülőkkel való kommunikáció során nyert családi információkat bizalmasan kezeljük.

Nyitottságunk biztosítja az információáramlás zökkenőmentességét is, a szülőknek ismerniük kell hosszú és rövid távú céljainkat, csak így tudnak azonosulni kitűzött céljainkkal:

- Pedagógiai Programunk megismertetése a szülőkkel,
- Éves céljaink és feladataink ismertetése (óvodai és csoport szintű)
- A gyermekekkel kapcsolatos információk, fejlesztési feladatok(fejlődés nyomon követése) évente két alkalommal

A szülők részt vesznek közös óvodai és csoport programjainkon.

A családok bevonása az óvodai életbe aktivizálja a szülőket az együttműködésben, erősíti a szülők felelősségét, segíti a családi nevelés problémáinak megoldását.

Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre. Óvodánkban szülői munkaközösség működik, mely szoros kapcsolatot tart az óvodával és közvetítő szerepet tölt be a családi és óvodai nevelés között.

Programunk a családok szociális támogatásában, segítségében közreműködik:

- szolgáltatásokat biztosít: a gyermekek nevelését segítő programokkal
- speciális szolgáltató intézmények és az önkormányzat lehetőségeiről tájékozik és közvetítő szerepet tölt be a családok felé.

6.ÓVODÁNK ÜNNEPEI

Az ünnep a maga sajátos tartalmával, külső megjelenésével különleges érzelmek átélésére ad lehetőséget.

A közös készülődések, tervezgetések távlatot jelenthetnek a gyermek számára. Az ünnep célját akkor éri el, ha az óvoda mindennapjaitól eltérő külső keretek között zajlik,

szervezésében a gyermekek is részt vesznek, koruknak megfelelő tevékenységgel. Amennyiben lehetséges, a szülőket is bevonjuk az előkészületekbe, az ünnepi események lebonyolításába.

Óvodánkban az ünnepek az alábbi témakörben valósulnak meg:

	Csoportszinten	Óvodai szinten
A gyermekek ünnepei	Születésnap Anyák napja Nagycsoportosok búcsúztatása	Mikulás Karácsony Gyermeknap
A természet változásaival összefüggő ünnepek	Farsang Húsvét Környezeti nevelés jeles napja Márton nap	
Nemzeti ünnepeink	Október 23 Március 15	

Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, jeles napok nyitott, vagy zárt megrendezését az óvónők döntik el figyelembe véve a gyermekek fejlettségét, az óvoda hagyományait, a gyermekek és a szülők igényeit.

Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha felnőtteknek, és gyermekeknek egyaránt.

7.GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelmi tevékenység célja:

- A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, illetve megszüntetésére való törekvés.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Segíti az óvoda pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját
- Az óvónők jelzéseit figyelembe véve nyilvántartásba veszi a veszélyeztetett gyermeket
- Feltárja a veszélyeztettség okait, családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét
- Törekszik megszüntetni a veszélyeztettség okait.

- Amennyiben az okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A védő-, óvó előírásokat figyelemmel kíséri, a szülőket tájékoztatja az állami és önkormányzati támogatások lehetséges formáiról.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén rendszeres, vagy rendkívüli támogatás megállapítását kezdeményezi

Az óvodai gyermekvédelmi tevékenység egyéb megvalósulási formái:

- Étkezési térítési kedvezmény biztosítása a rászoruló gyermekeknek
- A gyermekvédelmi támogatás felhasználása a gyermek érdekében, elszámolás a Gyámhatóság felé.

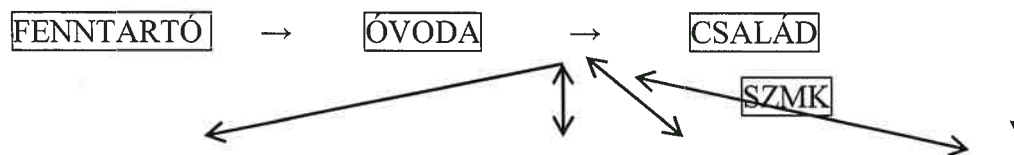
Feladat:

- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegelőzésben
- Az óvodában, a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények címét, illetve telefonszámát.

8.KÜLSŐ KAPCSOLATOK

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel amelyek az óvodába lépés előtt az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be.

KAPCSOLATOK MODELLJE

Társintézmények	Közművelődési Intézmények	Segítők
Bölcsőde Iskola Uszoda	Színház, Bábszínház Mozi Könyvtár Múzeum Vadaspark	Nevelési tanácsadó Orvos-védőnő Logopédus Pszichológus Családsegítő Szakértői bizottság

- Nagyon fontos a környező bölcsődékkal való jó együttműködést, egymás munkájába való betekintés.
- A gyermekek számára a megfelelő iskolaválasztás céljából fontos az óvoda és az iskolák közötti együttműködés. Több iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást, nagyon jó az integrációban lévő óvodák kapcsolata az iskolákkal.
- a 2018/ 2019-es tanévtől a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola tanítói vezetnek a judo és labdajátékos sportfoglalkozásokat, a középső és nagycsoportos gyermekeknek
- Az úszás oktatását a Kemény Dénes uszoda látja el
- A sokrétű nevelési feladatok megoldását segítik a közművelődési intézményekkel való együttműködés.
- Az SNI-es és a BTM-es problémákkal küzdő gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében továbbra is szükséges a folyamatos kapcsolattartás:
  - Nevelési Tanácsadó
  - Szakértői Bizottság
  - Logopédus
  - Pszichológus
  - Orvos-védőnő
  - Családsegítő

V.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. JÁTÉK

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Ezen egyedülálló eszközt használhatjuk legeredményesebben az óvodáskorú gyermek fejlődésének érdekében. A legtöbb információt a gyermekről, értelmi fejlettségéről, érzelmi akarati életéről, szociális érettségéről, mozgásfejlődéséről, a gyermeki személyiség egészéről a játék, különösen a szerepjáték adja.

Folyamatos napirendünk hatásaként a gyermek számára hosszantartó, zavartalan játékidőt biztosítunk. Így a gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytathassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorló játékot játszik, így ismerkedik az új játékeszközökkel, a környezettel.
- Tapasztalatait, ismereteit, elképzelését és az ezekhez fűződő érzelmeit megjeleníti szerepjátékában.
- Irodalmi élményeit szabadon választott, kötetlen módon dramatizálja, elbábozza.
- Az élethelyzeteket újra alkotó szerepjátékához, irodalmi élményéhez maga készíti el (barkácsolja) a szükséges eszközök egy részét, a bábokat.
- Kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, különféle tárgyakat hoz létre (épít, konstruál).
- Pontos, meghatározott szabályok szerint zajló szabályjátékot játszik, amely lehet mozgás, vagy értelmi képességeket fejlesztő.

Az óvodapedagógus:

- Biztosítsa a nyugodt légkört, mivel ez a gyermek kiegyensúlyozottságához nélkülözhetetlen, amely játékára közvetlenül hatással van.
- A napirend összeállításában vegye figyelembe, hogy a gyermeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Juttassa érvényre a napirendben, a játékos tevékenységek szervezésében a játék kiemelt szerepét.
- Tegye lehetővé a gyermekek számára, hogy játékukban szabadon és zavartalanul jeleníthessék meg és dolgozhassák át élményeiket, tapasztalataikat, képzettársításukat, amelyeket az őket körülvevő világról eddig alkottak.
- Tudatos jelenlétével biztosítsa az élményszerű és elmélyült gyermekei játék kibontakozását.
- Adjon utánozható mintát a gyermekek játéktevékenységéhez, és vegyen részt a gyermekek játékában amennyiben játszótársnak kéri. Támogató, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival segítse a gyermekek játékát.
- Legyen a játék segítője, kezdeményezője a játékfolyamat elakadásakor. Segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek szabad mozgása, a játék térbeni kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyermek számára is megfelelő hely szükséges.
- Érvényesítse, hogy a gyermekeknek lehetősége legyen az elbújásra, a szemlélődésre, illetve a terem átalakítására a játék céljainak megfelelően.

- Vegye figyelembe, hogy egy-egy gyermek óvodán kívüli egyéni élménye is lehet a közös játék kiindulópontja, és a közös játék ösztönözheti a kívülálló gyermeket arra, hogy bekapcsolódjék a játékba.
- Biztosítsa önállóságukat, a szabad kezdeményez lehetőségét.
- Törekedjék arra, hogy a gyermekeknek az udvaron, a szabadban is, minden évszakban módja legyen a játékra.
- Biztosítson a gyermekek számára játéktevékenységet gazdagító élményeket, adjon utánpótláson alapuló mintát.
- Biztosítsa a több napon keresztül tartó játék zavartalanságát
- Ismertesse meg a gyermekekkel a játékeszközök használatát, helyét és variációs lehetőségeit.
- Biztosítson olyan több funkció ellátására alkalmas eszközöket, amelyek elősegítik a fantázia fejlődését
- Biztosítson olyan játékeszközöket, melyek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és ezek legyenek balesetmentesek
- A játékeszközök válogatása során vegye figyelembe, hogy az SNI-s gyermekek esetleg speciális játékeszközöket igényelnek.
- Tartsa szem előtt, hogy a játékeszközökből, anyagokból megfelelő mennyiségű álljon a gyermekek rendelkezésére
- Fogadja el a gyermekek szabályait is, hagyja cselekedni, őket saját elgondolásuk szerint Engedjen teret érzelmeik, belső feszültségeik levezetésére a különböző játékfajtákon keresztül
- Teremtse meg a feltételeket, hogy játékidőben barkácsolhassanak, bocsásson rendelkezésükre olyan eszközöket, anyagokat, melyek könnyen megmunkálhatók.
- Bábjátékával ébressze fel a gyermekek érdeklődését az önálló bábozáshoz, nyújtson segítséget a megvalósításához
- Ösztönözze, hogy a gyermek szereplési vágya alkotó tevékenységgel párosuljon.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek a szabadon választott játékban is megtartsa annak szabályait, társaihoz udvarias, előzékeny legyen.
- Érvényesítse, hogy a szabályjátékok szabályainak elfogadása önkéntes vállalás legyen, és a gyermek önállósága ne a szabályok önkényes megváltoztatásában fejeződjék ki.
- Vegye figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek játékának fejlettsége eltér az ép gyermekekétől.
- Segítse elő, hogy oldódjanak a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolatteremtési zavarai, ezáltal hamarabb résztvevőivé válhatnak az ép gyermekekkel való játéknak.

2. A VERS, MESE

A 3 – 7 éves gyermek életkorának a vers és a mese a legmegfelelőbb irodalmi műfaj. Élménye érzéki benyomásaiból támad, amely érzelmi állapotokat hoz létre.

Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset és a mesét, ha az örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást.

Gyermeki tevékenységek

- Beszoktatási időben a gyermek szívesen van a felnőttel, mondókázik, höcöggetőket mond, igyekszik bekapcsolódni a kezdeti passzív hallgatás után, már fokozatosan megtanulja ezeket.
- Képeskönyveket nézeget, barátkozik a képpel, felismeri a szereplőket, a történetet, esetleg a szöveg érzelmi, hangulati tartalmát is.
- Az óvónő kezdeményezésekor mesét hallgat, majd később önállóan is kezdeményez mesemondást.
- A legkedveltebb meséket, verses meséket eleinte az óvónő vezetésével, majd később önállóan elmondja, dramatizálja.
- Verset hallgat, a legjobban tetsző szövegű, ritmusú verseket megtanulja.
- Más népek meséivel, irodalmi alkotásaival ismerkedik meg.

Az óvodapedagógus:

- Teremtse meg az óvónő a mindennapos mesélés feltételeit, varázslatos hangulat megteremtésével a mesébe való beleélését.
- Tegye változatossá az irodalmi élményanyagot, szerettesse meg a verset, mesét, okozzon örömet és érje el, hogy a gyermek igényelje ezeket.
- Segítse elő az anyanyelvi fejlesztést, jól kiválasztott versek mesék alkalmazásával.
- Biztosítsa, hogy nyelviileg tiszta és értékes (meséket) irodalmi anyagot halljon a gyermek, fektessen nagy hangsúlyt a népi eredetű mesék felhasználására, melyeknek erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít.
- A versanyag kiválasztásánál is törekedjen a népi mondókák beépítésére, de válasszon jelentős magyar költők versei közül is.
- Törekedjék arra, hogy a verseket, mondókákat, a kedvelteket újra és újra hallhassák a gyermekek.
- Éreztesse, hogy a mindennapi mesemondás a nap lényeges eseménye.
- Törekedjék arra, hogy a kötetlen formában szervezett foglalkozásokhoz nyugodt csoportléggkört biztosítson, hogy azok a gyermekek is részesei legyenek a mesének, akik valamilyen más jellegű tevékenységet folytatnak.
- Segítse elő a gyermekek önálló mese és vers mondását, amely önbizalmukat erősíti.
- Teremtse lehetőséget a bábozásra, mesedramatizálásra, melyben a gyermek elmondhatja érzelmeit, vágyait. Biztosítson ehhez megfelelő feltételt, eszközt a többszöri meseismétléssel. Egy mesét sokszor, sokféle formában halljon a gyermek.
- Elalvás előtt meséljen szelídebb, folytatásos mesét.

- Alapozza a könyvhöz, irodalomhoz való pozitív érzelmi kapcsolatukat.
- Jutassa a gyereket színházi élményekhez is, látogassanak el bád – és nagy színházba, melynek során esztétikai, vizuális élményeket szerezhettek.
- Alakítsa az irodalmi élmények segítségével közösségi érzelmeiket, magatartásukat.
- Az irodalom, nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása.
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelő irodalmi nevelést.

3.ÉNEK – ZENE- ÉNEKES JÁTÉK

A gyermekek esztétikai ítéloképessége ebben az életkorban még fejletlen, de nagyon sok befolyásoló tényező hat rá (rádió, televízió, egyéb gépi zene). Igen nagy az óvodai nevelés felelőssége, hogy megfelelő, helyes irányba terelje a gyermekek bontakozó zenei érdeklődését.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek szívesen, örömmel énekel, játssza a dalos játékokat.
- Csoportosan és egyénileg, tisztán és szépen képes énekelni.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- A már megtanult mozgásokat, gyakorolt dalokat újra és újra átéli.
- Gyakorolja a különböző hallás- és ritmusérzék fejlesztő feladatokat.
- Ő maga is kezdeményezi, szervezi a dalos játékokat, vagy játékot talál ki az énekhez.
- Esztétikusan, szépen, társaihoz igazodva mozog.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat végez.
- Térformákat alakít ki segítséggel, majd önállóan is.
- Ütőhangszereket használ.

Az óvodapedagógus:

Teremtsen minél több alkalmat, melyben közös tevékenységen keresztül fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét és alkotókedvét.

- Érvényesítse a gyermek zenei tevékenységében a zene és mozgás összefonódását, a mindennapi tevékenységek során, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Ösztönözze a gyermekeket a kezdeményezéseken az aktív részvételre.

- Törekedjen arra, hogy a megválasztott zenei feladatok a gyermek fejlettségi szintjéhez alkalmazkodva, megfelelően valósuljanak meg.
- Segítse zenei hallásuk, zenei kifejezőképességük, ritmusérzékük fejlődését, fejlessze zenei kreativitásukat (mozgás rögtönzése: zenére, dallamra, ritmusra)
- Adjon lehetőséget a gyermekek számára az általuk is kezelhető ritmushangszereken való játékokra.
- Tekintse feladatának közvetlen környezetünk néphagyományainak ápolását. (Borsodi Népi Gyerekjátékok megismerésével)
- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag összeállításában, feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor törekedjen arra, hogy repertoárja gazdag, változatos, multi-, interkulturális legyen. Tartalmazzon kortárs művészeti alkotásokat is.
- Változatos dalos játékok éneklésével, játszásával adjon módot a térérzékelés minél többoldalú megtapasztalására.
- Használja ki a tánc nyújtotta személyiségfejlesztési lehetőségeket, érje el, hogy a gyermekek szeressék meg a zenét, tudjanak önfeledten zenére mozogni, érzelmeket kifejezni.
- Ismertesse meg más népek mondókáit, gyermekdalait. (nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns közösségek)
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermek számára fejlettségi szintjének megfelelő zenei anyagot és képességfejlesztő feladatot. (SNI)
- Tartson kapcsolatot a közeli zeneiskolával, a tehetséges gyermekek felkarolása miatt.

4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A vizuális nevelés alkalmas arra, hogy a világba kilépő gyermek szemét tágra nyissuk, érdeklődését, csodálkozó tiszteletét felkeltsük az őt körülvevő világ színei, formái iránt. Az óvodában nem művészeket nevelünk, hanem olyan gyermekeket, akik törekszenek munkájukban a szépség ábrázolására, magatartásuk és cselekvéseik szép és jó kivitelezésére.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek a rendelkezésükre álló eszközökkel rajzolnak, firkálgatnak.
- Festenek, hogy vágyaikat, gondolataikat, elképzeléseiket színes, dekoratív képpé alakíthassák.
- Közös bábozásaikhoz, dramatizálásaikhoz kiegészítő kellékeket barkácsolnak.
- Szüleik, barátaik iránti szeretetük, összetartozásuk kifejezésére apró ajándéktárgyakat készítenek.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek annak érdekében, hogy környezetüket szebbé, barátságosabbá varázsolják.
- Játékaik kiegészítéséhez, elképzeléseik megvalósításához barkácsolnak.
- Díszítenek különböző anyagok és termékek felhasználásával.

- Különböző eszközökkel és technikákkal nyomot hagynak (ujjal való festés, tükrön habbal történő nyomhagyás, vastag zsírkréta használata).
- Festenek, rajzolnak hagyományos és sérülés specifikus eszközökkel.

Az óvodapedagógus:

- Biztosítson a gyermeknek állandó helyet a csoportszobában, ahol zavartalanul, kényelmesen dolgozhat.
- Biztosítson az egész nap folyamán elegendő időt a tevékenység végzésére.
- Tegye lehetővé, hogy mindig elérhető helyen álljon a gyermek rendelkezésére mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat.
- Gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, saját formanyelv, alkotó, alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Juttassa a gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi- plasztikai kifejező képesség birtokába.
- Alakítsa ki az elemi komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.
- Segítse a téri, formai- és színeképzetek kialakulását, gazdagodását.
- Ismertesse meg a gyermeket a különböző anyagokkal, változatos munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.
- Fejlessze az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét.
- Teremtse meg a képi- plasztikai, ábrázoló- és konstruáló képesség fejlődésének feltételeit.
- Biztosítsa az élmények, megfigyelések és a fantázia, képi- térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Teremtse meg az ábrázolás hangulati feltételeit, a fejlődést belülről serkentő motiválást, juttassa a gyermeket az alakítás, formázás öröméhez.
- Juttassa a gyermeket vizuális élményekhez múzeumlátogatások, művészeti alkotások megtekintése által.
- Érje el személyes példamutatással, hogy a gyermekben kialakuljon a szép iránti nyitottság, igényesség.
- Vegye figyelembe és alkalmazza a kompetencia tématervezési ajánlásait (a program szerint működő csoportot).
- Segítse a kezdeményező, kreatív megoldások érvényre jutását.
- Törekedjen jó minőségű, természetes anyagok használatára.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket juttassa minél több és változatos élményanyaghoz, mivel sérülésükből fakadóan képi látásmódjuk beszűkült.
- A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermek számára biztosítsa az ábrázoló- és konstruáló képességek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközöket és anyagokat (pl.: ceruzafogók, vastagabb rajzeszközök, csúszásgátló alátét, papírlefogó, speciális olló, gyurmák, festékek).
- Használja ki a vizuális nevelés lehetőségeit abból a szempontból, hogy a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek gátlásait oldja, csoportba való beilleszkedését segítse.

5. MOZGÁS

Az óvodáskorú gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. Mivel a gyermekek a nap nagy részét az óvodában töltik, ezért nekünk kell biztosítani a lehetőséget a mozgásra, a testi képességek fejlesztésére. Tudatosan építünk a gyermek mindennapi életében használt spontán tapasztalat útján szerzett mozgásismereteire, s azokat a tervezett, szervezett foglalkozásokon fejlesztjük, bővítjük.

Az óvodai mozgás szervezeti kereteit és tartalmát tekintve alkalmas az életen át tartó sportolás megalapozására. Az óvodás kor sokrétű mozgásformák tökéletesedésének az első mozgáskombinációk megvalósításának az időszaka. Az alapképességek középső és nagycsoportban differenciálódnak, az ebben a korban kialakított széles mozgásbázis nagyon stabil és egy életre szóló szilárd alapot adhat.

Gyermeki tevékenységek

- Természetes támaszgyakorlatokat végez
- Testnevelési játékokat, szabályjátékokat játszik
- Gimnasztikai gyakorlatokat végez
- Járás-, futás- és ugrásgyakorlatokat végez
- Különböző eszközökkel dob
- Egyensúlygyakorlatokat végez
- Természetes mozgásokat végez.
- Kéziszereket használ.
- Guruló mozgásokat végez.
- Szabadban kötetlen mozgásgyakorlatokat végez.

Az óvodapedagógus:

- Biztosítsa a rendszeres egészségfejlesztő testmozgást a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokat és feladatokat, valamint a pszichomotoros készségek és képességek kialakítását, formálását és fejlesztését.
- Segítse elő a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulását, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakaszát a sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban való gyakorlási formákkal, játékokkal, mellyel biztosítja a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező hatását.
- Biztosítsa a mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazását, amelyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül az erő és állóképesség fejlődésére, és befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- Teremtse meg azokat a feltételeket, amelyeknek fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásban, felerősítésében kiegészítve a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.
- Egészítse ki a spontán és a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket az irányított mozgásos tevékenységekkel. Építse be a komplex testmozgásokat az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben ezek együtt hatnak a gyermek

személyiségének – a pozitív én-kép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére.

- Biztosítsa minden gyermek számára a spontán – játékban, azon belül a szabad játékban, megjelenő mozgásos tevékenységeket, az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül, illetve törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Biztosítsa a gyermek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit, adjon ötleteket, irányítsa a gyermek figyelmét a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Biztosítson változatos eszközöket, megfelelő helyszíneket a változatos mozgásgyakorláshoz, ötleteivel gyarapítsa a kézi szerek skáláját, hozzon létre sokféle eszközkombinációt.
- Teremtse minél több mozgási lehetőséget óvodán kívül is, vigye a gyermeket játszótérre, uszodába, kirándulni, korcsolyázni, stb.
- A szülőkkel együttműködve, a gyermekkel egyéni érdeklődésének, temperamentumának figyelembe vételével differenciált (prevenció, korrekció, tehetséggondozás) mozgáslehetőség biztosítása.
- Vállaljon szerepet a prevencióban, gerincferdülést és lúdtalp megelőző tornagyakorlatok tervezésével a mindennapi testnevelésben.
- Keltse fel az igényt a gyermekben a játék és verseny iránt, elégítse ki ezeket, szerettesse meg a mozgást.
- Valósítsa meg a mozgásműveltség kialakulását.
- Törekedjen a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítésére, a mozgástapasztalatok bővítésére, a mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítására.
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgási lehetőséget.

Az óvodai sportfoglalkozások rendszere

Középső csoport

Úszás: heti 45 perc, heti 1 alkalom.

Labdás alapozó játékok: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Judo alapozó: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Nagy csoport

Úszás: heti 45 perc, heti 1 alkalom.

Labdás alapozó játékok: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Judo alapozó: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Az úszást a Kemény Dénes uszodában végzik majd az óvodások, az uszoda szakembereinek irányítása mellett.

A labdás alapozó foglalkozásokat a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola valamely labdás akkreditált továbbképzést elvégző tanítói tartják. A judo óvodai gyakorlattal rendelkező oktató tartja.

Bozsik foci:

Az MLSZ-el kötött együttműködési megállapodás szerint évente egy vagy két csoporttal részt veszünk a programban.

6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

CÉLUNK: olyan gyermeki személyiség kialakítása, mely életkorának megfelelő biztonsággal tud tájékozódni

Harmóniában képes élni a természeti környezettel, tudatában van annak, hogy ő is felelős a környezetéért, képes rácsodálkozni a természet szépségeire,

Olyan közösségi magatartás viselkedésmód kialakítása, melynek birtokában képes lesz a gyermek értékelni és tisztelni szülőföldjét, hazai tájat, lakóhelyét, helyi hagyományokat, szokásokat.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek az óvónő segítségével ismerkedik az őt körülvevő társadalmi környezet színtereivel, ezek funkcióival.
- Tiszteletben tartja a mások által létrehozott értékeket.
- Folyamatosan betartja a kialakult szokásokat, szokásrendszereket, melynek segítségével harmonikusan együtt tud élni környezetével.
- Megismeri a szülőföld és az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét.
- Megismeri a népi kultúra gazdag világát, a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakokhoz valamint az egyházi ünnepekhez kapcsolódva.
- Tapasztalatot szerez az élő- és élettelen környezet összefüggéseiről.
- Tevékenyen részt vesz az őt körülvevő környezet alakításában, formálásában.
- Gyönyörködik a természet szépségeiben úgy, hogy közben érintetlenül hagyja azt.
- Részt vesz a környezet átalakításában, védi, óvja a környezetet, a természetet.

- Folyamatosan ismerkedik az őt körülvevő növény- és állatvilággal, tiszteletben tartva azok életkörülményeit.
- Cselekvően részt vesz a megismerési folyamatokban.
- Tapasztalatai alapján gondolkodási műveleteket végez.

- Ismerkedik a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szerez, ezeket feldolgozza, beépíti ismeretrendszerébe.
- A tiszta környezet kialakítását a gyermekek közreműködésével
- A környezet védelme, szelektív hulladékgyűjtés
- minél több idő töltése a szabadlevegőn, séta, kirándulás szervezése
- A mindennapi feszültség, létbizonytalanság a korszerűtlen táplálkozás a gyermek életét negatívan befolyásoló tényező, ezért fontos az egészséges életmódra nevelés.
- Környezeti jeles napok megünneplése
- Zöld Óvoda Program

Az óvodapedagógus:

- A gyermek aktivitására és érdeklődésére építve a környező világ minél több jelenségével hozza természetes, érzékszerveit ingerlő közelségbe, így tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti,- emberi, -tárgyi környezete formái, mennyiségi, téri viszonyairól, esztétikai szépségéről.
- Szervezzen - lehetőség szerint - témához kapcsolódó sétát, kirándulást, programokat, (múzeum- tárlatlátogatás, stb.) a gyermekcsoport számára. Ezen alkalmak adjanak lehetőséget arra, hogy a gyermek rácsodálkozhasson az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet szépségeire, jelenségeire, így pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Segítse a gyermeket – miközben felfedezi környezetét - hogy olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeresse és védje azokat.
- Segítse a gyermeket abban, hogy a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jusson, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, így alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségsszemlélete.
- Biztosítson elegendő időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására.
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelően a külső világ tevékeny megismerésében.
- Teremtsen lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, az ismeret és tapasztalat szerzés érdekében az alábbi témakörökben.

Természeti környezet témakörében:

- Figyeltesse meg az évszakok hatását a természetre, változásainak jellemző jegyeit.
- Tevékenységeken keresztül ismertesse meg a hónapok, hetek, napok, napszakok változását, egymásutánosságát.

- Tegye lehetővé, hogy a gyermek tapasztalatokat gyűjtsön az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- Ismertesse meg az évszakokhoz kapcsolódóan a növények (zöldség, gyümölcs, virág) jellemző tulajdonságait, gondozását, felhasználásának lehetőségeit.
- Ismertesse meg a gyermekkel a környezetünkben található fák, bokrok, gyógynövények nevét, fedeztesse fel jellemző tulajdonságaikat, figyeltesse meg évszakonkénti előfordulásukat.
- Ösztönözze a gyermeket a természetes anyagok széleskörű gyűjtésére, felhasználására.
- Figyeltesse meg az állatok külső jegyeit, életmódját, kicsinyeit, hangját lehetőleg valóságos környezetben.
- Biztosítsa a madáretetéshez szükséges feltételeket,- esetenként akváriumban élő halak gondozását – Adjon lehetőséget a növények közvetlen gondozására, fejlődésük folyamatos megfigyelésére a csoportban, udvaron.(Csíráztatás, hajtás, ültetés, virágoskertben, csoportban stb.)
- Fedeztesse fel környezetünk színeit.
- Segítse elő, hogy egy-egy tárgyat, fogalmat, jelenséget minél több oldalról, összefüggéseiben ismerjen meg. Kísérletezhessen növényekkel, vízzel, széllel, fénnel, hóval stb. Gondolatait, véleményét bátran, elmondhatja, véleményét cserélhetnek.
- Ébressze fel a gyermekben a környezete iránti szeretetet, a megóvás igényét, hogy a későbbiekben természet szerető, természettisztelő, értékeit megbecsülő emberré váljon. Ezért ösztönözze a gyermeket abban, hogy aktívan vegyen részt környezete formálásában, védelmében, és a megóvásához szükséges szokások gyakorlásában, így válik környezettudatos magatartást követő felnőtté.
- Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra, a környezetszennyezés negatív hatásaira, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- Szervezen ismeretszerző tevékenységeket a föld, levegő, víz védelmére. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntésképeségének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Társadalmi környezet témakörében:

- Ismertesse meg a szülőföld, a helyi néphagyományok és szokások, a tárgyi kultúra értékeit, védelmét.
- Ismertesse meg a gyermeket a közvetlen környezetével, a környező intézmények rendeltetésével, a helyi nevezetességekkel.
- Ismertesse meg a környezetünkben élő felnőttek munkájával.
- Adjon lehetőséget, hogy a gyermek beszéljen a családról, a családtagok összetartozásáról, otthoni feladataikról, munkájukról.
- Játék során ismerkedjen meg érzékszerveivel, testrészeivel, azok funkciójával, ápolásával
- Figyeltesse meg és gyakoroltassa a gyalogos közlekedés szabályait, illetve a járműveken való utazást, a helyes viselkedést.

Matematikai környezet témakörében:

- Használja ki a gyermek természetes kíváncsiságát, érdeklődését.
- Biztosítsa a lehetőséget, hogy a gyermek szabadon próbálkozhasson, elemi tapasztalatokat szerezhessen, gyakorolhasson, egyéni fejlettségének figyelembevételével a nap folyamán.
- A 3-4 éves gyermekek között játék közben biztosítson helyzeteket matematikai tartalmú tapasztalatszerzésre.
- Vegye figyelembe a gyermek eltérő fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, szükség szerint differenciáljon.
- Biztosítsa a gyermek önálló problémamegoldó gondolkodásának fejlődését.
- Változatos matematikai tartalmú játékokban gyakorolhassa a gyermek a különféle gondolkodási műveleteket. Tegye lehetővé, hogy a gyermek kísérletezzon, próbálkozzon különböző megoldásokkal, majd szabadon elmondhassa véleményét, ítéletet alkothasson.
- Biztosítson a gyermek számára elegendő helyet, időt, eszközt a tapasztalatszerzésre.
- Adjon lehetőséget arra, hogy tapasztalatait más helyzetben, szituációban is alkalmazhassa.
- A feladatok megfogalmazásánál törekedjen annak pontos megfogalmazására, és a gyermeket is a helyes szóhasználatra ösztönözze.

7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka végzését külső szükségesség indokolja. A gyermeknek valamit el kell végeznie, aminek eredményét ő és a környezete is tapasztalja.

Gyermeki tevékenységek

- Naposság, melynek során a gyermek olyan munkát végez, amely nélkülözhetetlen a csoport életrendjében. (A naposság keretébe tartozó tevékenységeket, azok szabályozását az óvónők maguk döntenek el.)
- Alkalmoszerű munkát végez a környezet átalakítása, a napirend céljainak megvalósítása érdekében. Az időről időre szabályosan ismétlődő munkában részt vesz.
- Évenként ismétlődő munkatevékenységek: ünnepekhez kapcsolódó, Pl. Karácsonyi mézeskalácssütés, Anyák napjára készülődés, teremdíszítés születésnapokra, farsangra, stb.
- Az óvónő munkáját segítő kisebb feladatok, megbízatások, melyek a napi tevékenységből adódnak.
- Növény- és állatgondozás, melynek során ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyermekek
- A csoportok udvarrészeinek folyamatos gondozása, szépítése, rendben tartása.
- Lehetőség szerint az évszaknak megfelelően segítenek az udvar, a kert rendbetételében, gondozásában, virágokat ültetnek, locsolnak, veteményeznek.
- Kerti szerszámokat használnak, komposztálnak, papírhulladékot gyűjtenek.

Az óvodapedagógus:

- Cselekvő tapasztalással fedeztesse fel a munka hasznosságát, szükségességét.
- Biztosítsa, hogy a gyermek aktív munkatevékenysége játékos jellegű maradjon,de erősítse és fejlessze az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvéseket, a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait a gyermeki szükségleteket kielégítve,
- Szervezze úgy a munkatevékenységet, hogy a gyermek számára természetes, vonzó legyen a munkába való bekapcsolódás, belső motiváció készítse erre őt, önként, örömmel és szívesen végezze azt.
- Ismertesse meg a gyermekkel az általa végzett munka menetét, az eszközök helyes használatát a tevékenység esztétikus végrehajtását..
- Ösztönözze őket arra, hogy ebben a helyzetben is képesek legyenek alkalmazkodni egymáshoz.
- Tudatosítsa, hogy a munka eredménye akkor tökéletes, ha pontosan, alaposan, a szabályoknak megfelelően végzik, szoktassa a gyermekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A balesetvédelmi, higiéniai szabályokat tartassa be.
- Törekedjen arra, hogy a képességeikhez mérten mindenkinek legyen valamilyen feladata a csoport életében.
- Juttassa a gyermekeket az „én csináltam”, „mi csináltuk” sikerélményéhez.
- Segítse elő, hogy a gyermekek fejlettségüktől függően bekapcsolódhassanak az udvari munkába (ásás, gereblyezés, locsolás)
- Segítse elő, hogy a gyermekek megismerjék az óvoda dolgozóinak munkáját.
- Fejlessze a hátrányos helyzetű gyermekek munkához való pozitív viszonyát.
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően saját környezetükben környezetvédelemmel kapcsolatos munkát végezzenek.
- Konkrét, reális fejlesztő értékelést adjon a gyermek életkorához igazodva.
- Erősítse a családban azt a szokást, hogy a gyermekek otthon is végezzenek saját személyiségükkel kapcsolatos tevékenységeket, vonják be a közös tennivalókba.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára a képességéhez mérten nyújtson segítséget (se többet, se kevesebbet).
- A naposság bevezetésénél mind az életkor, mind a kiválasztott gyermek fejlettségét vegye figyelembe (naposság vagy csak önmaguk kiszolgálása), különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- A munka jellegű tevékenységek szervezésekor az igényesség, a rendszeresség és az esztétikai szempontok dominálnak.

8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodás gyermek tanulására a cselekvő gondolkodás jellemző, ami a gyakorlatban a gyermek számára szinte játék. A tanulási folyamatnak szociális, mozgásokon alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig mindegyik összetevő jelen van és

az hogy mikor melyik dominál, mikor melyik kap nagyobb hangsúlyt az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyermek általános és pillanatnyi állapotától függ. Konkrétan az érési folyamatának irányától és tempójától, ami nem egyenletesen alakul.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulási folyamat kísérletezéseken, felfedező ismeretszerzésen, valódi cselekvésen alapul, érzelmi megközelítés és saját élményű tanulás keretében.

A játékba, tevékenységbe integrált tanulás a fejlesztés előfeltétele.

Tanulásszervezési formáink:

- utánzásos tanulás,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, az egyéniségéhez igazodó értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tudatos tervezőmunka, az optimális egyéni fejlesztés eredményeként minden gyermek magasabb fejlődési fokozatot ér el a korábbihoz képest.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az

iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
  - tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
  - ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
  - ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
  - felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
  - ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák,
  - szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
  - elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség-harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Nagyon fontos, hogy a gyerekeket onnan kell fejleszteni, ahol jelenleg tart, és olyan messzire vinni a dolgok megismerésében amennyire elképzelhető.

Tehetséggondozás:

Tehetségen azt a veleszületett adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

Óvodában tehetség-ígéretekről beszélünk. Először a tehetség-ígéret megállapítása történik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik.

Célunk:

- a tehetséges gyermek erős oldalának a fejlesztése
- egy adott tehetséges gyermek tehetségével összefüggő gyenge oldalának kiegészítése
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Feladatunk:

- felismerni és gondozni a tehetség-ígéretes gyermekeket a csoportban, vagy külön foglalkozásokon
- bevonni a szülőket a fejlesztő munkába
- újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyerekekkel.

A sajátos nevelési igényű és BTM-es gyermekek integrált nevelése kapcsán feladataink:

- Az integráló csoport létszámának optimális meghatározása
- A korrekció és gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása
- A gyermekekkel foglalkozó szakemberek csapatmunkája
- Az óvónők felkészítése, segítése az SNI-is gyermekek fogadására
- Az óvónő és gyógypedagógus együttműködése az egyéni fejlesztési program megvalósulása érdekében.

Az etnikai kisebbséghez tartozó és hátrányos helyzetű gyermekek optimális fejlesztése érdekében fontos feladat:

- Az előítéletektől mentes, megértő, segítő, attitűd kialakulása
- A hátránykompenzációt, a fejlődés segítségét szakemberek segítségével
- Az etnikai kisebbség szocializációjára ható nevelés megvalósítása, az elvárt viselkedési formák tanítása az integrált nevelés érdekében.